(י) שֶׁיִּהְיֶה מְכֻוָּן כְּנֶגֶד שִׁפַּת הַיּוֹרֵד. הַגָּה: דְּהֵינוּ שֶׁיֵּשׁ בָּאֲוִיר שֶׁבֵּין הַתַּחְתּוֹן טֶפַח, שֶׁרְאוּי לְהוֹרִיד הָעֶלְיוֹן, (יא) וְאָז כְּשֶׁרָה * אֲפִלּוּ חַמָּתָהּ מְרֻבָּה, שֶׁיִּהְיֶה הַצֵּל מְרֻבֶּה כְּשֶׁהַחַמָּה בְּאֶמְצַע (יב) (ה) הָרָקִיעַ (ר"ן פרק הישן (י. ד"ה ממני סוכה) ובית יוסף (ד"ה היה) בשם הרמב"ם (פ"ה מה"ל)): ו [1]קָנִים הַיּוֹצְאִים לַאֲחוֹרֵי הַסֻּכָּה, כְּגוֹן שֶׁאֲחוֹרֵי הַקָּן אֶמְצָעִי בּוֹלְטִים קָנִים מִן הַסְּכָךְ, (יג) וְיֵשׁ בָּהֶם הֶכְשֵׁר סֻכָּה וְצִלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ וְשָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת, כְּשֵׁרָה, (יד) אַף עַל פִּי שֶׁהַדֶּפֶן הָאֶמְצָעִי לֹא נַעֲשָׂה בִּשְׁבִילָם אֶלָּא בִּשְׁבִיל עִקַּר הַסֻּכָּה שֶׁהוּא לִפְנִים מִמֶּנּוּ: ז [2]וְכֵן הַקָּנִים הַבּוֹלְטִים מִן הַסְּכָךְ לְצַד הַפָּרוּץ, וְדֶפֶן אֶחָד נִמְשָׁךְ עִמָּהֶם, כָּשֵׁר, (טו) [3]אַף עַל פִּי שֶׁעֻשָּׂה דֹּפֶן עַל (ו) הַצְּדָדִין יָתֵר עַל שִׁבְעָה, וַהֲוָה לָן לְמֵימַר הֲרֵי גִּלָּה דַּעְתּוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל הַסֻּכָּה בְּדָפְנוֹת אֲרֻכּוֹת, וְדֶפֶן אֶחָד שֶׁנִּמְשַׁךְ עִם הַקָּנִים שֶׁל סְכָךְ אֵינוֹ מִן הַסֻּכָּה אֶלָּא בְּפָנֵי עַצְמוֹ עוֹמֵד, וְנִמְצָא שֶׁאֵין לוֹ אֶלָּא דֹּפֶן אֶחָד שֶׁהוּא הַדֹּפֶן הַנִּמְשָׁךְ, אֲפִלּוּ הָכִי כְּשֵׁרָה: ח [4]סִכְּכָהּ בְּשַׁפּוּדִין (טז) שֶׁהֵם פְּסוּלִין לְסֻכַּךְ בָּהֶם, (יז) וְאֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה, (יח) וְאֵין מֵהֶם אַרְבָּעָה בְּמָקוֹם אֶחָד, וְהִנִּיחַ בֵּין שַׁפּוּד לְשַׁפּוּד כְּמִלֹּא שַׁפּוּד וְנָתַן שָׁם סְכָךְ כָּשֵׁר, פָּסוּל, (יט) [5]שֶׁאִי אֶפְשָׁר (ז) לְצַמְצֵם שֶׁיִּמָּלֵא כָּל הָאֲוִיר מִסְּכָךְ כָּשֵׁר, וְנִמְצָא הַפָּסוּל מְרֻבֶּה. [6]אֲבָל אִם הָעְדִיף סְכָךְ הַכָּשֵׁר מְעַט עַל הַפָּסוּל, [7]אוֹ אִם הָיָה הַפָּסוּל נָתוּן שְׁתֵּי (כ) * וְנָתַן הַכָּשֵׁר (ח) עֶרֶב, אוֹ אִיפְכָּא, כָּשֵׁר, שֶׁאָז מִתְמַלֵּא כָּל הָאֲוִיר מִסְּכָךְ כָּשֵׁר. (וַדַּוְקָא בְּסֻכָּה גְּדוֹלָה, אֲבָל בְּסֻכָּה קְטַנָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת מִן הַשַּׁפּוּדִים (כא) פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה בְּמָקוֹם אֶחָד) (בית יוסף (ד"ה ומ"ש ואין) ומהר"א מפראג (נהנסוסתיו (נעור)): ט [8]בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּנְסָרִים (כב) שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם מַעֲזִיבָה (פְּרוּשׁ טִיט וּצְרוֹרוֹת שֶׁמְּשִׁימִין עֲלֵיהֶם), וּבָא (ט) לְהַכְשִׁירוֹ לְשֵׁם סֻכָּה, (כג) דַּי בָּזֶה שֶׁיָּסִיר (כד) כָּל הַמַּסְמְרִים לְשֵׁם עֲשַׂיַּת סֻכָּה, * אוֹ שֶׁיִּטֹּל

[1] יְרִיעָא שָׁם י"ט (ע"א) וּכְדִמְפָרֵשׁ לָהּ עוֹלֵא. כ שָׁם כְּדִמְפָרֵשׁ לָהּ רַבָּה וְרַב יוֹסֵף. ל הָרֹא"ש שָׁם (פ"א סי' לה). מ מִשְׁנָה שָׁם ט"ו (ע"א). נ שָׁם בְּגְמָרָא (ע"ב) כְּגִרְסַת רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְרַבֵּנוּ תָּם (שם תוס' ד"ה והא) כְּמוֹ שְׁכָתַב הָרֹא"ש שָׁם (סי' כט). ס כְּדִמְפָרֵשׁ רַב אַמֵּי שָׁם. ע כְּרַבָּא שָׁם. פ מִשְׁנָה שָׁם (ע"א) וּכְרַבִּי יְהוּדָה אֵלִיבָּא דְּבֵית הִלֵּל.

בְּאֵר הֵיטֵב

(ה) הָרָקִיעַ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁחַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ כְּשֶׁהַחַמָּה בִּשְׁאָר מְקוֹמוֹת, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁצִּלָּתָהּ מְרֻבָּה מֵחַמָּתָהּ כְּשֶׁהַחַמָּה בְּאֶמְצַע הָרָקִיעַ, כָּשֵׁר. וְעַיֵּן ט"ז (סק"ד) מַה שֶּׁהִקְשָׁה לְמָה אָמְרוּ בְּגְמָרָא לִשְׁמוּאֵל תְּנֵא בְּמַתְנִיתִין תִּרְתֵּי, אֲמַאי לֹא אָמְרוּ דְּגַם לִשְׁמוּאֵל חֲדָא כְּמוֹ לְרַב, עַיֵּן שָׁם דַּף כ"ב עמוד א' ודו"ק: ז (ו) הַצְּדָדִין. כְּלוֹמַר לְא מִבָּעְיָא אִם אֵין בַּדֹּפֶן הַשֵּׁנִי הַחִיצוֹן רַק שִׁבְעָה טְפָחִים, פְּשִׁיטָא שֶׁיֵּשׁ לְהַתִּיר אוֹתוֹ חֵלֶק הַיּוֹצֵא מִן הַדֹּפֶן הָאָרוּךְ, דְּאִמְרִינַן שֶׁכְּנָגְדּוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַסֻּכָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעוֹשֶׂה דֹּפֶן הַשְּׁלִישִׁי יוֹתֵר מִשִּׁבְעָה טְפָחִים, הֲרֵי גִּלָּה דַּעְתּוֹ

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְקָנֶה, וְרוֹאִין כְּאִלּוּ חֵלֶל שֶׁל סְכָךְ הַתַּחְתּוֹן נָגַע בְּשִׂפַּת זֶה הַיּוֹרֵד וְנִסְתַּם חֲלָלוֹ, וְהוּא כַּחֲדָא: (י) שֶׁיִּהְיֶה מְכֻוָּן כְּנֶגֶד וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר הֶחָלָל שֶׁבַּתַּחְתּוֹן יִהְיֶה מְכֻוָּן נֶגֶד רֹחַב הַקָּנֶה הָעֶלְיוֹן, שֶׁיִּהְיֶה רָאוּי לְהוֹרִיד הָעֶלְיוֹן בֵּינְתַיִם כְּמוֹ שֶׁבַּאֲר הָרַמ"א, וּלְאַפּוּקֵי אִם הָיָה קָצָר בְּשִׁעוּרוֹ מִן הַקָּנֶה הָעֶלְיוֹן: (יא) וְאָז כְּשֵׁרָה אֲפִלּוּ וְכוּ'. וְכָל שֶׁכֵּן אִם אֵין בֵּין קָנֶה עוֹלֶה לְקָנֶה יוֹרֵד שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, בְּוַדַּאי מְהַנֵּי אֲפִלּוּ חַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ: (יב) הָרָקִיעַ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁחַמָּתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּתָהּ כְּשֶׁהַחַמָּה בְּשְׁאָר מְקוֹמוֹת וּמֵאִיר אוֹרָהּ דֶּרֶךְ אֲלַכְסוֹן בֵּין קָנֶה לְקָנֶה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁצִּלָּתָהּ מְרֻבָּה מַחַמָּתָהּ כְּשֶׁהַחַמָּה בְּאֶמְצַע הָרָקִיעַ וְעוֹמֶדֶת בְּרֹאשׁ כָּל אָדָם, שַׁפִּיר דָּמֵי: ו (יג) וְיֵשׁ בָּהֶם הֶכְשֵׁר סֻכָּה. שֶׁל שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה טְפָחִים: (יד) אַף עַל פִּי שֶׁהַדֶּפֶן הָאֶמְצָעִי לֹא נַעֲשָׂה בִּשְׁבִילָם וְכוּ'. כְּגוֹן שֶׁהִרְחִיק דֹּפֶן אֶמְצָעִי מִשִּׁפְתוֹ וְהִכְנִיסוֹ יוֹתֵר מֵאַמָּה לְתוֹךְ הַמְּחִצּוֹת אַחַר שֶׁרָאָה שֶׁהָיְתָה דַּיָּהּ בְּכָךְ, (ט) וּמִנְכַּר מִלְּתָא שֶׁהֵיא נַעֲשָׂה בִּשְׁבִיל סֻכָּה פְּנִימִית, מִכָּל מָקוֹם מוֹעֶלֶת (י) הַמְּחִצָּה זוֹ גַּם לְבָרַאי. (יפ) וְהָכְּכִימוּ אַחֲרוֹנִים דַּאֲפִלּוּ אִם הַמְּחִצָּה זוֹ נַעֲשֵׂית רַק עַל יְדֵי לְבוּד, גַּם כֵּן מְהַנְיָא אַף לְבָרַאי: ז (טו) אַף עַל פִּי שֶׁעֻשָּׂה דֹּפֶן וְכוּ'. כְּלוֹמַר פְּשִׁיטָא אִם אֵינוֹ אֶלָּא שִׁבְעָה, כַּנָּתוֹ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַסֻּכָּה, וְלֹא עָשָׂה אֶלָּא כְּתִקּוּן חֲכָמִים, [שֶׁכָּךְ הֵינוּ (יג) לְכַתְּחִלָּה, שֶׁיִּכּוֹל לַעֲשׂוֹת הַדֹּפֶן הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל שִׁבְעָה טְפָחִים אוֹ עַל יְדֵי טֶפַח מֻרְוָח וְצוּרַת הַפֶּתַח וְכַנַּ"ל בְּסִימָן תר"ל סָעִיף ב', וְעַל יְדֵי זֶה יָכוֹל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עַד סוֹף הַדֹּפֶן הָאָרוֹךְ], מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁעֻשָּׂה יָתֵר עַל שִׁבְעָה טְפָחִים, אֲפִלּוּ דִּגְלָה דַּעְתּוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל הַסֻּכָּה בְּדָפְנוֹת אֲרֻכּוֹת וְכוּ': ח (טז) שֶׁהֵם פְּסוּלִים לְסַכֵּךְ בָּהֶם. כְּגוֹן שֶׁהֵם שֶׁל בַּרְזֶל, דִּפְסוּלִים לְכֵלִי עָלְמָא. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרכ"ט סָעִיף ב': (יז) וְאֵין בָּהֶם אַרְבָּעָה. דְּאִי יֵשׁ בָּהֶם אַרְבָּעָה טְפָחִים, הֲלֹא קַיְימָא לָן דִּסְכָךְ פָּסוּל בְּאֶמְצַע בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים: (יח) וְאֵין מֵהֶם אַרְבָּעָה בְּמָקוֹם אֶחָד. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אֲפִלּוּ עַל יְדֵי צְרוּף מִשְּׁנַיִם אוֹ מִשְּׁלֹשָׁה: (יט) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם וְכוּ'. דְּאִם הָיָה אֶפְשָׁר, הָיָה מַתִּיר, דְּקַיְימָא לָן פָּרוּץ כְּעוֹמֵד מֵאַרְבָּעָה: (כ) וְנָתַן הַכָּשֵׁר עֶרֶב. בֵּין כָּל שַׁפּוּד וְשַׁפּוּד נָתַן הַכָּשֵׁר שָׁם לְרָחְבּוֹ, וּדְחָקוֹ בֵּינֵיהֶן שֶׁלֹּא יִפֹּל מִשָּׁם לָאָרֶץ: (כא) פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה בְּמָקוֹם אֶחָד. דְּקַיְימָא לָן לְקַמָּן בְּסִימָן תרל"ב סָעִיף א' דִּבְסֻכָּה קְטַנָּה פּוֹסֵל סְכָךְ פָּסוּל בִּשְׁלֹשָׁה טְפָחִים, עַיֵּן שָׁם: ט (כב) שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם מַעֲזִיבָה. וְכָל שֶׁכֵּן אִם הָיָה מַעֲזִיבָה עַל הַנְּסָרִים, וְהַסִּיר הַמַּעֲזִיבָה וְאַחַר כָּךְ פִּקְפֵּק הַנְּסָרִים, (יג) דִּבְוַדַּאי מְהַנֵּי, דְּהָא עָבִיד מַעֲשֶׂה רַבָּה לְשֵׁם סֻכָּה [אַחֲרוֹנִים]: (כג) דַּי בָּזֶה שֶׁיָּסִיר וְכוּ'. וּמְהַנֵּי בָּזֶה כְּאִלּוּ סְכָךְ בִּתְחִלָּה בְּכָל הַנְּסָרִים לְשֵׁם סֻכָּה: (כד) כָּל הַמַּסְמְרִים וְכוּ'.

בְּאוּר הַלָּכָה

* אֲפִלּוּ חַמָּתָהּ מְרֻבָּה רַק שֶׁיִּהְיֶה הַצֵּל מְרֻבֶּה וְכוּ'. כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר [בְּגִדְי יָשָׁע]:

ח * וְנָתַן הַכָּשֵׁר עֶרֶב. הִנֵּה הַמְּגַן אַבְרָהָם (סק"ה) הָעָתִיק דִּבְרֵי רַשְׁ"י (טו: ד"ה רבא) וְאִם אֵינוֹ נוֹתֵן רְאשֵׁי הַכָּשֵׁר עַל הַפָּסוּל נוֹפֵל לָאָרֶץ וְהֶלְכָךְ הֲוֵי לֵיהּ הֶכְשֵׁר מְרֻבֶּה. א]וְלֹא הֶעָתִּקְתִּיו, כִּי תְּמֵהוּ הָאַחֲרוֹנִים [הַפְּרִי מְגַדִּים וְכֵן הִבְּגְדֵי יָשָׁע], זֶהוּ שֶׁיֵּשׁ רַק לְשִׁיטַת רַשְׁ"י דְּהַסּוּגְיָא אָזְלָא לְמַאן דְּאָמַר פְּרוּץ כְּעוֹמֵד אָסוּר, וְהֶלְכָךְ בְּעֵינַן שֶׁיִּהְיֶה הַכָּשֵׁר מְרֻבֶּה, אֲבָל לַשִּׁלְטֵי הַלֹּא אָזִיל לְשִׁיטַת רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְרַבֵּנוּ תָּם (שם תוס' ד"ה והא) דְּהַסּוּגְיָא אָזְלָא לְמַאן דְּאָמַר פְּרוּץ כְּעוֹמֵד מֻתָּר, רַק מִשּׁוּם דְּאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם שֶׁיִּמָּלֵא כָּל הָאֲוִיר וְנִמְצָא הַפָּסוּל מְרֻבֶּה, אֲבָל כִּי מְשַׁנְּנִין שֶׁנּוֹתֵן הַכָּשֵׁר עֶרֶב [דְּהֵינְוּ שֶׁדּוֹחֵק כָּל תְּחִיכַת קָנֶה לְרָחְבּוֹ בֵּין שַׁפּוּד לְשַׁפּוּד], אָז אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְמַלֵּא כָּל הָאֲוִיר, וְנִמְצָא פָּרוּץ כְּעוֹמֵד וּמֻתָּר:

ט * אוֹ שֶׁיִּטֹּל מִבֵּין שְׁנֵי נְסָרִים אֶחָד וְכוּ'. וּלְפִי מַאי דְּקַיְימָא לָן לְקַמָּן בְּסִימָן תרל"ב (ס"א) דְּסִכְךְ פָּסוּל פּוֹסֵל בְּאֶמְצַע בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים, מִיתּוֹקְמָא כְּגוֹן דְּהוּוּ שְׁנֵי פַּסִּלִים בְּאֶמְצַע, וְאֵין מִן הַדֹּפֶן עַד הַפַּסֵּל אַרְבַּע אַמּוֹת, שֶׁלְּמָה [אַחֲרוֹנִים]: (יפ) מְחִצַּת הַשֶּׁקֶל בְּבֵאוּר הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּלְבוּשֵׁי שָׁרָד וְיַד אֶפְרַיִם וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ד), דְּלֹא כְּהַנְּתִיב חַיִּים: ז (יג) הַגְּרָ"א וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ט (יג) וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ז) שֶׁהֵבִיא דְּהָרַלְבַ"ח (שו"ת סי' א ד"ה גם מכאן) גִּדּוּפֵיהּ בְּמִסְקָנָתוֹ הִסְכִּים לְהֶקֵל:

[1] וּבְתוֹסְפְתָא הָכִי גָּרְסִינַן, וְכֵן הוּא בְּמַתְנִיתִין דִּידָן בְּכַמָּה נֻסְחָאוֹת

הִלְכוֹת סֻכָּה סִימָן תרלא

מִבֵּין שְׁנֵי נְסָרִים אֶחָד וְיִתֵּן סְכָךְ כָּשֵׁר בִּמְקוֹמוֹ, וְכֻלָּהּ כְּשֵׁרָה, (כה) צ אֲפִלּוּ הַנְּסָרִים רְחָבִים אַרְבָּעָה. (כו) ק וְיֵשׁ מִי (י) שֶׁאוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ * שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַנְּסָרִים רְחָבִים אַרְבָּעָה: י ר סֻכָּה שֶׁאֵין לָהּ גַּג, כְּגוֹן שֶׁהָיוּ רָאשֵׁי הַדְּפָנוֹת דְּבוּקוֹת זוֹ בְּזוֹ (כז) כְּמִין צְרִיף, * אוֹ שֶׁסָּמַךְ רֹאשׁ הַדֹּפֶן שֶׁל סֻכָּה לַכֹּתֶל, (כח) פְּסוּלָה. ש וְאִם (כט) הָיָה לָהּ גַּג אֲפִלּוּ טֶפַח, (ל) * אוֹ שֶׁהִגְבִּיהַּ הַדֹּפֶן הַסָּמוּךְ לַכֹּתֶל מִן הַקַּרְקַע

צ הָרִי״ף (ח.) לְדַעַת הָרֹא״ש (פ״א סי׳ כט), וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ״ן (מלחמות ז:) דְּהָרִי״ף כָּתַב כִּשְׁמוּאֵל. ק רַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ח), וְהָרַ״ן (ח. דיבור ראשון) בְּפֵרוּשׁ דִּבְרֵי הָרִי״ף (שם), וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (סוד״ה בית) שֶׁבְּשִׁטָּה זוֹ עוֹלִים יָפֶה דִּבְרֵי רַמְבַּ״ם. ר מִשְׁנָה שָׁם י״ט (ע״ב) וּכְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. ש בְּרַיְיתָא שָׁם.

בַּאֵר הֵיטֵב

בָּא עַכְשָׁיו לְסַכֵּךְ בָּהֶם פָּסוּל מִשּׁוּם תִּקְרָה, אֲבָל הַשְׁתָּא דְּזוֹ תִּקְרָה הָיְתָה, וּבָא לִידֵי מַעֲשֶׂה לַעֲשׂוֹת לְשֵׁם סֻכָּה, וְזֶה מוֹכִיחַ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה ׳תַּעֲשֶׂה׳ וְלֹא מִן הֶעָשׂוּי וְכוּ׳, תּוּ לֵיכָּא לְמִגְזַר וְכוּ׳ עַיֵּן שָׁם: (י) **שֶׁאוֹמֵר.** זֶהוּ דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ח). וּמַקְשֶׁה הָעוֹלָם אִם כֵּן לָא פָּרֵיךְ מִידִי אַדִּשְׁמוּאֵל טְפֵי מֵרַב, עַיֵּן טַ״ז (סק״ט) וּבְהָרַמְבַּ״ן בְּסֵפֶר הַמִּלְחָמוֹת (ז:), וְעַיֵּן בַּגְּמָרָא דַּף ט״ו עַמּוּד א׳. וְכָתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח), דַּוְקָא בִּמְפַקְפֵּק בָּעֵי הָרַמְבַּ״ם שֶׁלֹּא יְהֵא רָחָב אַרְבָּעָה, אֲבָל כְּשֶׁנָּטַל אַחַת

בֵּאוּר הֲלָכָה

[כְּגוֹן דְּהָוֵי שְׁמוֹנֶה אַמּוֹת מְצֻמְצָמוֹת, וּכְשֶׁעוֹשֶׂה נֶסֶר וּפַסָּל מִצַּד אֶחָד (ד׳) [שָׁלֹשׁ] פְּעָמִים וְכֵן מִצַּד הַשֵּׁנִי, אִיתְרְמֵי שְׁנֵי פַּסָּלִים בָּאֶמְצַע], הִלְכָּךְ מִתְכַּשֵּׁר מִתּוֹרַת דֹּפֶן עֲקֻמָּה [רַשִׁ״י (טו. ד״ה רבי מאיר) וְרַ״ן (ח. דיבור ראשון)], וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א דִּלְדֵעָה רִאשׁוֹנָה מַיְירֵי בִּכְהַאי גַּוְנֵי. **אָכֵן בְּבַ״ח** (ס״ט) **כָּתַב דִּלְדַעַת הָרֹא״ש** (פ״א סי׳ כט) **וְהַטּוּר [וְהוּא הַדִּין הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁהֶעְתִּיק לְשׁוֹנָם], כֵּיוָן דְּעָבֵיד מַעֲשֶׂה בַּנְּסָרִים, תּוּ אֵין עַל הַנְּסָרִים הַנִּשְׁאָרִים שֵׁם סְכָךְ פָּסוּל, וְכֻלָּם מִתְכַּשְּׁרִי כְּשֶׁנּוֹתֵן נֶסֶר וּפַסָּל נֶסֶר וּפַסָּל בְּכָל הַסֻּכָּה, אַךְ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים וְהוּא דַּעַת הָרַמְבַּ״ם** (פ״ה ה״ח) **אֵין סוֹבֵר כֵּן, וּלְפִיכָךְ סוֹבֵר שֶׁלֹּא יְהֵא הַנְּסָרִים רֹחַב אַרְבָּעָה, בֵּין בִּמְפַקְפֵּק וּבֵין בְּנוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם, עַיֵּן שָׁם.** [וְעַיֵּן בְּבַ״ח (שם) שֶׁהֵבִיא עוֹד שִׁיטָה אַחַת בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן (מלחמות ח.), דִּבְנוֹטֵל נֶסֶר אַחַת לְבַד סַגִּי, אֲפִלּוּ הִנִּיחַ כָּל שְׁאָר נְסָרִים בְּלֹא סְתִירָה וְנִעְנוּעַ, וַאֲפִלּוּ לֹא הִנִּיחַ פַּסָּל בֵּינְתַיִם וְכוּ׳, אֲבָל סִיֵּם עַל זֶה שֶׁאֵין לְהָקֵל כֵּן לְמַעֲשֶׂה, גַּם הַגְּרָ״א שֶׁהֵבִיא כָּל הַשִּׁיטוֹת בָּזֶה לֹא הִזְכִּיר שִׁיטָה זוֹ כְּלָל]. וּפֹה אֵין צָרִיךְ לְהַעְדִּיף סְכָךְ הַכָּשֵׁר עַל הַפָּסוּל כְּמוֹ בַּסָּעִיף הַקּוֹדֵם, דְּגַם הַסְּכָךְ הַפָּסוּל נִתְכַּשֵּׁר עַל יְדֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנָּטַל אַחַת מִבֵּינְתַיִם:

* **שֶׁלֹּא יִהְיוּ הַנְּסָרִים רְחָבִים אַרְבָּעָה טְפָחִים.** הוּא דַּעַת הָרַמְבַּ״ם (שם). וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּאַף לְדֵעָה זוֹ דַּוְקָא בִּמְפַקְפֵּק סְבִירָא לֵיהּ שֶׁיְּהוּ פְּחוּתִים מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּאִם יִהְיוּ רְחָבִים אַרְבָּעָה, הָרוֹאֶה שֶׁיָּשַׁב תַּחְתֵּיהֶן יִסְבֹּר שֶׁמֻּתָּר לְסַכֵּךְ בָּהֶן וְיֵשֵׁב גַּם כֵּן תַּחַת הַבַּיִת, אֲבָל כְּשֶׁנּוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם, אֲפִלּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ בָּהֶן אַרְבָּעָה טְפָחִים שָׁרִי לְכוּלֵּי עָלְמָא, דְּהָרוֹאֶה יִרְאֶה שֶׁהֻצְרַךְ לָתֵת פַּסָּל בֵּינְתַיִם, וְלֹא יָבוֹא לֵישֵׁב תַּחַת תִּקְרַת הַבַּיִת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּמַשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם דְּהוּא סוֹבֵר כְּמוֹ שֶׁמְּפָרֵשׁ הַבַּ״ח (שם) דִּלְדֵעָה קַמַּיְיתָא מִתְכַּשְּׁרָא כָּל הַנְּסָרִים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ מִקֹּדֶם, דְּאִם דַּוְקָא כְּשֶׁשְּׁנֵי הַפַּסָּלִים בָּאֶמְצַע, פְּשִׁיטָא דְּגַם הָרַמְבַּ״ם מוֹדֶה לָזֶה, וְאֵין צָרִיךְ שׁוּם רְאָיָה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) שֶׁהֵבִיא דְּמִמַּשְׁמָעוּת הַטּוּר וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ח ח״א) נִרְאֶה דִּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם לֹא מְהַנֵּי בִּנְסָרִים רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים אֲפִלּוּ בְּנוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּ״ח, וּדְלֹא כְּמָגֵן אַבְרָהָם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. מַשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּהוּא סוֹבֵר גַּם כֵּן כְּמוֹ שֶׁמְּפָרֵשׁ הַבַּ״ח לְדֵעָה קַמַּיְיתָא, [דְּאִי סוֹבֵר כְּמוֹ שֶׁפֵּרַשְׁנוּ בְּשֵׁם הָרַשִׁ״י וְהָרַ״ן וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח מֵהַגְּרָ״א דִּלְדֵעָה קַמַּיְיתָא אֵין לְהָקֵל בְּשֶׁנּוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם כִּי אִם בְּשֶׁשְּׁנֵי פַּסָּלִים בָּאֶמְצַע, בָּזֶה בְּוַדַּאי גַּם לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים מְהַנֵּי בְּשֶׁנּוֹטֵל הַשְּׁנֵי נְסָרִים שֶׁהָיוּ רְחָבִים אַרְבָּעָה טְפָחִים וּמַנִּיחַ סְכָךְ כָּשֵׁר בִּמְקוֹמָם]:

י * **אוֹ שֶׁסָּמַךְ רֹאשׁ הַדֹּפֶן וְכוּ׳. הַיְינוּ אֲפִלּוּ עָשָׂה עוֹד דֹּפֶן שְׁלִישִׁית, דְּבִשְׁנֵי דְּפָנוֹת בְּלָאו הָכִי פְּסוּלָה:**

* **אוֹ שֶׁהִגְבִּיהַּ הַדֹּפֶן הַסָּמוּךְ לַכֹּתֶל וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין בְּשֶׁעֲשָׂאָהּ כְּמִין צְרִיף, וְטֶפַח הָרִאשׁוֹן לֹא הָיָה מְשֻׁפָּע אֶלָּא בְּשָׁוֶה** [כְּגוֹן בְּבִנְיָן אוֹ בָּאֲוִיר], כֵּן כָּתַב הַלְּבוּשׁ וְכֵן אִיתָא בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ״י (יט: ד״ה שאם), וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ד ה״ז) חֲדָא מִינַּיְיהוּ נְקַט:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הוּא לְשׁוֹן הָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ כט) וְהַטּוּר. וּבְרַשִׁ״י (טו. ד״ה מפקפק) אִיתָא, סוֹתֵר אֶת כֻּלָּן וּמְנַעֲנֵעַ לְשֵׁם סֻכָּה. וּבְפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְהָרַמְבַּ״ם (פ״א מ״ז) אִיתָא גַּם כֵּן בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: מְפַקְפֵּק, פֵּרוּשׁ שֶׁיַּעֲקֹר אוֹתָן מִמְּקוֹמָן מִן מַסְמְרִים הַתְּקוּעִין בָּהֶן. וְכֵן הָרַע״ב וּבְאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ רפט) הֶעְתִּיק גַּם כֵּן כְּרַשִׁ״י. מִכָּל הָלֵין מַשְׁמַע דְּצָרִיךְ (יד) לְנַעְנֵעַ אֶת כָּל הַנְּסָרִים: (כה) **אֲפִלּוּ הַנְּסָרִים רְחָבִים אַרְבָּעָה.** דְּאַף עַל פִּי דְּאִלּוּ לֹא הָיְתָה כָּאן תִּקְרָה מִתְּחִלָּה, וְעַכְשָׁו הוּא בָּא לְסַכֵּךְ בִּנְסָרִים שֶׁל אַרְבָּעָה טְפָחִים לְשֵׁם סֻכָּה, הָיָה פָּסוּל מִדְּרַבָּנָן, וְכַנַּ״ל בְּסִימָן תרכ״ט סָעִיף י״ח, מִשּׁוּם גְּזֵרַת תִּקְרָה, שֶׁלֹּא יֵשֵׁב תַּחַת קוֹרַת בֵּיתוֹ וְיֹאמַר מַה לִּי זֶה מַה לִּי חֲדָשָׁה, אֲבָל הַשְׁתָּא דְּזוֹ תִּקְרָה הָיְתָה, וְזֶה בָּא לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה לְהָסִיר מַסְמְרִים שֶׁלָּהּ וּלְנַעְנְעָהּ לְשֵׁם סֻכָּה, זֶה מוֹכִיחַ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאָמְרָה תּוֹרָה ׳תַּעֲשֶׂה׳ וְלֹא מִן הֶעָשׂוּי, וְתוּ לֵיכָּא לְמִגְזַר מִשּׁוּם תִּקְרַת בֵּיתוֹ. וְהִנֵּה זֶה מְהַנֵּי רַק לְעִנְיַן פִּקְפּוּק, אֲבָל לְעִנְיַן לִטֹּל אַחַת מִבֵּינְתַיִם יֵשׁ דֵּעוֹת בַּפּוֹסְקִים, דַּהֲלֹא פָּסְקִינַן לְקַמָּן בְּסִימָן תרל״ב (ס״א) דִּסְכָךְ פָּסוּל פּוֹסֵל בְּאֶמְצַע בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים, וַהֲלֹא נִשְׁאָר אֵצֶל סְכָךְ כָּשֵׁר נֶסֶר בַּתִּקְרָה שֶׁהוּא רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים, (טו) אִם לֹא שֶׁיִּזְדַּמֵּן לִתֵּן סְכָךְ כָּשֵׁר בִּמְקוֹם שְׁנֵי נְסָרִים [שֶׁהוּא שִׁעוּר סֻכָּה וְיוֹתֵר]. (טז) וְיֵשׁ שֶׁסּוֹבְרִין דְּכֵיוָן שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה, שֶׁנָּטַל נֶסֶר מִבֵּינְתַיִם וְנָתַן סְכָךְ כָּשֵׁר, מְהַנֵּי מַעֲשֶׂה זוֹ לְהַכְשִׁיר אַף מְקוֹם הַנֶּסֶר שֶׁבְּצִדּוֹ: (כו) **וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ שֶׁלֹּא יִהְיוּ וְכוּ׳.** דֵּעָה זוֹ חוֹלֶקֶת אַדֵּעָה קַמַּיְתָא לְעִנְיַן פִּקְפּוּק, וּסְבִירָא לָהּ דְּלֹא מְהַנֵּי כְּשֶׁהָיוּ הַנְּסָרִים רְחָבִים אַרְבָּעָה טְפָחִים. וּלְעִנְיַן לִטֹּל אַחַת מִבֵּינְתַיִם, (יז) יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים. וְדַע דְּבָזֶה שֶׁלֹּא הָיוּ הַנְּסָרִים שֶׁבַּתִּקְרָה רְחָבִין אַרְבָּעָה טְפָחִים, וְנָטַל מִבֵּין כָּל שְׁנֵי נְסָרִים נֶסֶר אֶחָד וְנָתַן סְכָךְ כָּשֵׁר בִּמְקוֹמוֹ, לְכֻלֵּי עָלְמָא מֻתָּר לֵישֵׁב אֲפִלּוּ תַּחַת הַנְּסָרִים, דְּכֵיוָן שֶׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה, מִתְכַּשֵּׁר גַּם שָׁם, וַאֲפִלּוּ הַסֻּכָּה גְּדוֹלָה כַּמָּה אַמּוֹת, מִתְכַּשֵּׁר גַּם שָׁם. אָכֵן לְפִי הַמְבֹאָר בְּסִימָן תרכ״ט סָעִיף י״ח דִּכְהַיּוֹם נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לְסַכֵּךְ כְּלָל בִּנְסָרִים, אֲפִלּוּ פְּחוּתִים מֵאַרְבָּעָה, (יח) יֵשׁ לִזָּהֵר מִפִּקְפּוּק וְגַם מִזֶּה, (יט) אִם לֹא בִּשְׁעַת הַדְּחָק: י (כז) **כְּמִין צְרִיף.** פֵּרוּשׁ עָשׂוּי כְּכַוֶּרֶת שֶׁמְּשֻׁפָּע וְהוֹלֵךְ, שֶׁגַּגּוֹ וְקִירוֹתָיו אֶחָד: (כח) **פְּסוּלָה.** אֲפִלּוּ אִם עָשָׂה הַדְּפָנוֹת הַמְשֻׁפָּעִים מִסְּכָךְ כָּשֵׁר, דְּאֵין כָּאן לֹא דֹּפֶן וְלֹא גַּג: (כט) **הָיָה לָהּ גַּג אֲפִלּוּ טֶפַח.** בֵּין בְּשֶׁעֲשָׂאָהּ כְּמִין צְרִיף לֹא הָיָה מְשֻׁפָּע עַד חֻדָּהּ מַמָּשׁ אֶלָּא שֶׁעֲשָׂאָהּ פָּתוּחַ טֶפַח, אוֹ כְּשֶׁסָּמַךְ רֹאשׁ הַדֹּפֶן לַכֹּתֶל הִרְחִיקָהּ כְּשִׁעוּר טֶפַח מִן הַכֹּתֶל, בְּכָל זֶה חָשְׁבִינַן אוֹתוֹ אֲוִיר כְּסָתוּם, דְּכָל פָּחוֹת מִן שְׁלֹשָׁה טְפָחִים כְּלָבוּד דָּמְיָא, וַהֲרֵי יֵשׁ לָהּ גַּג. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) דַּאֲפִלּוּ לְמַעְלָה אֵין רֹחַב טֶפַח, רַק דִּבְפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לְגַגָּהּ יֵשׁ רֹחַב טֶפַח, (כ) שָׁרִי: (ל) **אוֹ שֶׁהִגְבִּיהַּ וְכוּ׳.** הַיְינוּ בִּזְקִיפָה, וַאֲפִלּוּ הוּא אֲוִיר, כְּגוֹן שֶׁהֶעֱמִיד זָוִיּוֹתֶיהָ עַל גַּבֵּי אֲבָנִים, דְּכָל פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים כְּלָבוּד דָּמְיָא וְנֶחְשָׁב כְּסָתוּם, וְהַהוּא טֶפַח (כא) חָשְׁבִינַן לֵיהּ כִּכְתָלָיו שֶׁל סֻכָּה, וְשִׁפּוּעַ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יד) וְכֵן כָּתַב הַחַיֵּי אָדָם (כלל קמו סכ״ז): **(טו)** רַשִׁ״י (טו. ד״ה רבי מאיר) וְהָרַ״ן (ח. דיבור ראשון), וְהוּבָא דַּעְתָּם בְּהַגְּרָ״א: **(טז)** בַּ״ח (ס״ט) לְשִׁיטַת הָרֹא״שׁ (שם) וְהַטּוּר: **(יז)** דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וְהַגְּרָ״א שָׁוִין דְּלֹא פְּלִיגִי בָּזֶה, אֶלָּא שֶׁהַמָּגֵן אַבְרָהָם מְצַדֵּד לְהָקֵל דִּלְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרִי אַף כְּשֶׁהַנְּסָרִין רְחָבִין אַרְבָּעָה טְפָחִים [וְכִסְבָרַת הַבַּ״ח (שם) לְדַעַת הָרֹא״שׁ וְהַטּוּר], וְדַעַת הַגְּרָ״א כְּשִׁיטַת רַשִׁ״י (שם) וְהָרַ״ן (שם) לְהַחְמִיר, דְּאַף לְדֵעָה קַמַּיְיתָא לֹא שָׁרִי בְּנוֹטֵל אַחַת מִבֵּינְתַיִם כְּשֶׁנְּסָרִים רְחָבִים אַרְבָּעָה טְפָחִים, כִּי אִם כְּשֶׁמִּיתְרְמֵי שְׁנֵי פַּסָּלִים בָּאֶמְצַע. אָכֵן הַבַּ״ח (שם) וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) סוֹבְרִין דְּדֵעָה קַמַּיְיתָא וְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים פְּלִיגִי גַּם בְּעִנְיַן נְטִילַת אַחַת מִבֵּינְתַיִם, דִּלְדֵעָה קַמַּיְיתָא מְהַנֵּי מַה שֶׁנָּטַל נֶסֶר וְנָתַן סְכָךְ בִּמְקוֹמוֹ אַף לְהַנֶּסֶר הָרָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים שֶׁבְּצִדּוֹ, וּלְדֵעָה אַחֲרוֹנָה לֹא מְהַנֵּי דָּבָר זֶה: **(יח)** פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(יט)** פְּרִי מְגָדִים (שם) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי״ז): י **(כ)** דְּאָמְרִינַן לָבוּד, וְחָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ נוֹגְעִים שְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ רֹחַב טֶפַח, וַהֲרֵי יֵשׁ כָּאן גַּג רָחָב טֶפַח. **וְעַיֵּן בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב** (ס״ק יב) **דְּכָל זֶה רַק לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, אֲבָל לְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהֵבִיא רַמָּ״א דְּלֹא חָשְׁבִינַן אֲוִיר לְגַג אֲפִלּוּ עַל יְדֵי לָבוּד לְהָקֵל, גַּם בָּזֶה לֹא מְהַנֵּי,** כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים אֵין כָּאן גַּג רָחָב טֶפַח רַק אֲוִיר, וּמִסִּימָן שט״ו סָעִיף י״א אֵין רְאָיָה, דְּהָתָם לְהַחְמִיר הוּא, עַיֵּן שָׁם: **(כא)** לְשׁוֹן הָרַב הַמַּגִּיד (פ״ד ה״ז) בְּשֵׁם רַשִׁ״י, (אַךְ שֶׁשָּׁם מַשְׁמַע בְּבִנְיָן, וְלֹא בַּאֲוִיר כְּרַשִׁ״י שֶׁלָּנוּ (יט: ד״ה או אם). וְאֶפְשָׁר דִּמְחַלֵּק בֵּין גַּג לְשֶׁלְּמַטָּה, דְּמִירוּשַׁלְמִי (פ״א הי״ב) אֵין מוּכָח רַק לְמַטָּה, וְצָרִיךְ עִיּוּן):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

טָפַח, הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. הַגָּה: (לא) *וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַטֶּפַח לֹא תִּהְיֶה אֲוִיר, רַק (לב) מִן הַדֹּפֶן אוֹ הַסְּכָךְ *(הרא״ש (פ״א סי׳ לז) בשם ר״י ורמב״ם פרק ד׳ (ה״ז)). וְצָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה בָּהּ שִׁבְעָה טְפָחִים עַל שִׁבְעָה (לג) בְּגֹבַהּ (יא) עֲשָׂרָה טְפָחִים (טור). גַּם צָרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ הַדְּפָנוֹת לְאַחַר שֶׁהֵם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה עֲשׂוּיוֹת מִדָּבָר שֶׁמְּסַכְּכִין בָּהֶם, (לד) דְּהָא הֵם הַסְּכָךְ (ר״ן סוף פרק קמא דסוכה (ט: ד״ה גמ׳ אביי)). וְאִם כָּל הַדְּפָנוֹת מִדָּבָר שֶׁמְּסַכְּכִין בָּהֶם, מֻתָּר לִישַׁן אֲפִלּוּ תַּחַת הַדְּפָנוֹת (דעת עצמו בפירוש רבינו ירוחם נתיב ח׳ חלק א׳):

תרלב דְּבָרִים הַפּוֹסְלִים בַּסְּכָךְ. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]סְכָךְ פָּסוּל פּוֹסֵל (ב) בָּאֶמְצַע בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים, אֲבָל פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה, כְּשֵׁרָה (ג) [ב]וּמֻתָּר לִישַׁן תַּחְתָּיו. מִן הַצַּד [ג]אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת, אֲבָל פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, כְּשֵׁרָה, דְּאָמְרִינַן דֹּפֶן עֲקֻמָּה, [ד]דְּהַיְנוּ לוֹמַר שֶׁאָנוּ רוֹאִים (ד) כְּאִלּוּ *הַכֹּתֶל (א) נֶעֱקָם, וְיֵחָשֵׁב זֶה (ה) הַסְּכָךְ הַפָּסוּל מִגּוּף הַכֹּתֶל, וְדָבָר זֶה הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי. [ה]הִלְכָּךְ בַּיִת שֶׁנִּפְחַת בָּאֶמְצַע, וְסִכֵּךְ בִּמְקוֹם הַפְּחָת, וְנִשְׁאַר מִן הַתִּקְרָה סָבִיב בֵּין סְכָךְ כָּשֵׁר

בְּאֵר הֵיטֵב

מִבֵּינְתַיִם, אֲפִלּוּ יֵשׁ בָּהֶם אַרְבָּעָה שָׁרִי, עַיֵּן שָׁם: **י** (יא) **עֲשָׂרָה טְפָחִים.** לְאַפּוּקֵי אִם הוּא שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, וּבְגֹבַהּ עֲשָׂרָה אֵינָהּ רְחָבָה שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, פְּסוּלָה. וּמוֹדְדִין הָעֲשָׂרָה טְפָחִים בְּישֶׁר וְלֹא בַּאֲלַכְסוֹן. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י). וְאָז כְּשֵׁרָה כָּל הַסֻּכָּה. טַ״ז (ס״ק יב). וְעַיֵּן בְּהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ כח) שֶׁכָּתַב, הָרַמְבַּ״ם (פ״ה ה״ז) וְהָרַ״ר יְשַׁעְיָה דִּטְרַנִי פָּסְקוּ כִּשְׁמוּאֵל, וְהָרַאֲבַ״ד (בהשגות ז. אות ב) פָּסַק כְּרַב וּכְרַבִּי מֵאִיר, וְהַכֹּל עוֹלִין בְּסִגְנוֹן אֶחָד. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. יֵשׁ לְדַקְדֵּק, דְּהָא נַפְקוּתָא לְדִינָא אִי צְרִיכִין לָבֹא לְתֵרוּץ הַגְּמָרָא (טו.) לְבַטּוּלֵי תִּקְרָה, עַיֵּן שָׁם:

א (א) **נֶעֱקָם.** מַשְׁמַע דַּוְקָא כְּשֶׁדְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת לַסְּכָךְ. רַ״ן (ב. ד״ה בנה) וּבַ״ח (ס״ב), וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א). וְטַ״ז (סק״א) חוֹלֵק עַל זֶה וּמַתִּיר אֲפִלּוּ בְּאֵין דְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת לַסְּכָךְ, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א) סִימָן ס״א, כְּשֶׁעוֹשִׂים סֻכָּה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וּלְמַעְלָה הַגַּג הַמְכֻסֶּה בְּשִׁינְדֶלִי״ן, צָרִיךְ לִטֹּל עַד מָקוֹם שֶׁיִּהְיֶה פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה נֶגֶד הַדְּפָנוֹת, כֵּיוָן שֶׁאֵין הַדְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת לַסְּכָךְ. וְכֵן הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בַּחוּץ, וּמִצְטָרֵף כְּתָלִים הַבְּנוּיִים תַּחַת הַגַּג שֶׁל שִׁינְדֶלִי״ן, וְאֵין הַכְּתָלִים מַגִּיעִים לְהַגַּג אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, וְהַגַּג בּוֹלֵט הוּא אַרְבָּעָה טְפָחִים, אַלִּבָּא דְּהָרַ״ן אֵין לְסֻכָּה זוֹ מְחִצּוֹת, וְצָרִיךְ לִזָּהֵר בָּזֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁלּוֹ חֲשִׁיב לֵהּ גַּג, וּמִכָּל מָקוֹם בָּעִינַן (כג) שֶׁיִּהְיֶה בְּגָבְהָהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים וּכְדִלְקַמֵּהּ: (לא) **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַטֶּפַח לֹא תִּהְיֶה אֲוִיר וְכוּ׳.** דְּאַף עַל גַּב דְּיֵשׁ לוֹמַר לָבוּד, אֵין שֵׁם גַּג עַל מָקוֹם שֶׁהוּא אֲוִיר. וְכֵן לְמַטָּה, עַל יְדֵי אֲוִיר (כג) לֹא חֲשִׁיב מְחִצָּה בְּגָבְהָהּ: (לב) **מִן הַדֹּפֶן אוֹ הַסְּכָךְ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר מִן הַדֹּפֶן כְּשֶׁעוֹשֶׂה סָמוּךְ לָאָרֶץ, יִהְיֶה הַטֶּפַח בְּבִנְיָן וְלֹא עַל יְדֵי אֲוִיר, וְכֵן לְמַעְלָה כְּשֶׁעוֹשֶׂה גַּג, יִהְיֶה עַל יְדֵי סְכָךְ וְלֹא עַל יְדֵי אֲוִיר: (לג) **בְּגֹבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים.** לְאַפּוּקֵי אִם הוּא שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ הַשִּׁפּוּעַ לְגֹבַהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים אֵינָהּ רְחָבָה שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה, פָּסוּל. (כד) וּמוֹדְדִין הָעֲשָׂרָה טְפָחִים שֶׁל הַגֹּבַהּ בְּישֶׁר וְלֹא בַּאֲלַכְסוֹן: (לד) **דְּהָא הֵם הַסְּכָךְ.** מִסְתַּבְּרָא דְּקָאֵי דָּבָר זֶה (כה) עַל שְׁנֵי הָעִנְיָנִים הַנַּ״ל, דְּהַיְנוּ בֵּין אִם עָשָׂה לְמַטָּה בַּדֹּפֶן טָפַח, אוֹ שֶׁהִרְחִיק רֹאשׁ הַדֹּפֶן לְמַעְלָה מִן הַכֹּתֶל וְעָשָׂה הַגַּג טָפַח, בְּכָל זֶה אָמְרִינַן דְּמִן עֲשָׂרָה טְפָחִים וּלְמַעְלָה חָשְׁבִינַן הַשִּׁפּוּעַ לִסְכָךְ. כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א סוף הסימן), כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ פְּלֻגְתָּא דְּרַבְּוָתָא בְּסֻכָּה, אִם הוּא בִּדְאוֹרַיְתָא, אָזְלִינַן לְחֻמְרָא, וְאִי לֵית לֵהּ סֻכָּה אַחֲרִיתָא אוֹכֵל שָׁם בְּלִי בְּרָכָה, וְאִי בִּדְרַבָּנָן, בְּיֵשׁ לוֹ סֻכָּה אַחֲרִיתָא רָאוּי לְהַחְמִיר וְלֵילֵךְ שָׁם, וּבְאֵין לוֹ סֻכָּה אַחֲרִיתָא יוֹצֵא בָּהּ יְדֵי חוֹבָתוֹ וּבָרוּכֵי נַמִּי מְבָרֵךְ, וַעֲדַיִן צָרִיךְ עִיּוּן קְצָת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

א (א) **סְכָךְ פָּסוּל.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן תרכ״ט מַהוּ (א) נִקְרָא סְכָךְ פָּסוּל: (ב) **בָּאֶמְצַע בְּאַרְבָּעָה טְפָחִים.** הַיְנוּ שֶׁהוֹלֵךְ שִׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים עַל פְּנֵי כָּל הַסֻּכָּה (שֶׁיֵּשׁ לָהּ שָׁלֹשׁ דְּפָנוֹת) (ג) בְּאָרְכָּהּ, וְשִׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים (ג) הוּא מָקוֹם חָשׁוּב לְהַפְלִיג וְלָחֹץ בֵּין הַדְּפָנוֹת עַד שֶׁאֵין הַדְּפָנוֹת מוֹעִילוֹת זוֹ לָזוֹ, וְנִרְאוֹת כִּשְׁתֵּי סֻכּוֹת וּלְכָל אַחַת רַק שְׁתֵּי דְּפָנוֹת: (ג) **וּמֻתָּר לִישַׁן תַּחְתָּיו.** וְיֵשׁ פּוֹסְקִים (ד) שֶׁסּוֹבְרִין דְּאַף דְּפָחוֹת מֵאַרְבָּעָה טְפָחִים הַסֻּכָּה כְּשֵׁרָה, מִכָּל מָקוֹם תַּחַת אוֹתוֹ הַמָּקוֹם אָסוּר לִישַׁן וְלֶאֱכֹל אֶלָּא אִם כֵּן אוֹתוֹ הַמָּקוֹם הוּא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, (ה) לָכֵן יֵשׁ לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה: (ד) **כְּאִלּוּ הַכֹּתֶל נֶעֱקָם וְכוּ׳.** מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה (ו) מִלָּשׁוֹן זֶה דְּדַוְקָא כְּשֶׁהַדְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת לַסְּכָךְ, אֲבָל אִם אֵין הַדְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת לַסְּכָךְ, אַף דִּבְעָלְמָא לֹא קָפְדִינַן בָּזֶה כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תר״ל סָעִיף ט׳, דְּחָשְׁבִינַן כְּאִלּוּ מַגִּיעוֹת לְמַעְלָה עַד הַסְּכָךְ, אֲפִלּוּ הָכִי בְּעִנְיָנֵנוּ דְּיֵשׁ סְכָךְ פָּסוּל עַל הַסֻּכָּה וְאָנוּ רוֹצִין לְהַכְשִׁירָהּ מִשּׁוּם דֹּפֶן עֲקֻמָּה, לֹא אָמְרִינַן דֹּפֶן עֲקֻמָּה בָּזֶה. (ז) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ אֵינָם מַגִּיעִים הַדְּפָנוֹת לַסְּכָךְ, נַמִּי אָמְרִינַן רוֹאִין כְּאִלּוּ הַדֹּפֶן מַגִּיעַ עַד לְמַעְלָה וְנִכְפָּף. (ח) וְאֶפְשָׁר הֵיכִי דְּמִן הַדְּפָנוֹת עַד הַסְּכָךְ הוּא פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, לְכֻלֵּי עָלְמָא יֵשׁ לְהָקֵל, דְּאָמְרִינַן לָבוּד וְדֹפֶן עֲקֻמָּה: (ה) **הַסְּכָךְ הַפָּסוּל וְכוּ׳.** וְאִם הַסְּכָךְ לְמַעְלָה אֵינוֹ מֻנָּח בְּשָׁוֶה, אֶלָּא עָקֹם כְּגַגִּין שֶׁלָּנוּ, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בַּשִּׁפּוּעַ אַרְבַּע אַמּוֹת, (ט) אֵינוֹ פּוֹסֵל, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בְּמִשְׁכּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְאִם הוּא עָקֹם לְמַעְלָה, וּלְמַטָּה בְּסָמוּךְ לוֹ יֵשׁ קוֹרָה, וְעִם הַקּוֹרָה יִהְיֶה אַרְבַּע אַמּוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נִמְשָׁךְ הַקּוֹרָה מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, כֵּיוָן

בֵּאוּר הֲלָכָה

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהַטֶּפַח לֹא תִּהְיֶה אֲוִיר וְכוּ׳.** וְרָאוּי לָחֹשׁ לְדִבְרֵיהֶם [מִשְׁבְּצוֹת זָהָב (ס״ק יא) בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ]:

* **הָרֹא״שׁ וְהָרַמְבַּ״ם פֶּרֶק ד׳.** טָעוּת סוֹפֵר הוּא, וְצָרִיךְ לוֹמַר הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ד׳ (עַיֵּן שָׁם דְּמוּכָח כֵּן), דִּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר הֲרֵי הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם מַמָּשׁ. וְכֵן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה סוכה) שֶׁכָּתַב וּמִדִּבְרֵי הָרַאֲבַ״ד בְּפֶרֶק ד׳ נִרְאֶה שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ כְּפֵרוּשׁ רִ״י, גַּם כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר וּמִדִּבְרֵי הָרַב הַמַּגִּיד וְכוּ׳, כִּי דִּבְרֵי הָרַאֲבַ״ד לֹא נִמְצָא שָׁם כְּלָל:

א * **הַכֹּתֶל נֶעֱקָם וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ד) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ: מַשְׁמַע מִלָּשׁוֹן זֶה דְּדַוְקָא כְּשֶׁהַדְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת וְכוּ׳. וְעַל פִּי זֶה פָּסַק בִּתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת** (ח״א) סִימָן ס״א **בְּעוֹשִׂין סְכָךְ תַּחַת הַגַּג עַל יְדֵי שֶׁמְּגַלִּין קְצָת מֵהַגַּג הַמְכֻסֶּה בִּרְעָפִים אוֹ שִׁינְדֶלִי״ן, וְהַדְּפָנוֹת אֵינָן נוֹגְעִין לְמַעְלָה עַד הַסְּכָךְ, שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיְּגַלֶּה מִן הַגַּג כָּל כָּךְ עַד שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מְכֻסֶּה אַרְבָּעָה טְפָחִים [כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר] תּוֹךְ חֲלַל הַדְּפָנוֹת, דְּדֹפֶן עֲקֻמָּה לֹא שַׁיָּךְ, כֵּיוָן דְּאֵין הַדְּפָנוֹת מַגִּיעוֹת לְשָׁם, וּבְהֶפְסֵק אֲוִיר לֹא שַׁיָּךְ דֹּפֶן עֲקֻמָּה, וְצָרִיךְ לִזָּהֵר בָּזֶה כִּי מָצוּי הוּא. וְכֵן פּוֹסֵל שָׁם מִי שֶׁעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בַּחוּץ וּמְצָרֵף כְּתָלִים הַבְּנוּיִין תַּחַת הַגַּג שֶׁל שִׁינְדֶלִי״ן, וְאֵין הַכְּתָלִים מַגִּיעִים לְהַגַּג אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, וְהַגַּג בּוֹלֵט אַרְבָּעָה טְפָחִים, אַלִּבָּא דְּהָרַ״ן** (ב. ד״ה בנה) **אֵין לְסֻכָּה זוֹ מְחִצּוֹת, וְצָרִיךְ לִזָּהֵר בָּזֶה:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) דְּאִי לָאו הָכִי הָוְיָא לָהּ דִּירָה סְרוּחָה: **(כג)** דְּאַף עַל גַּב דִּלְעֵיל בְּסִימָן תר״ל סָעִיף ט׳ כְּשֶׁדָּפְנוֹתֶיהָ גְּבוֹהִין מִן הָאָרֶץ שִׁבְעָה וּמַשֶּׁהוּ אָמְרִינַן לָבוּד וְחָשְׁבִינַן כְּסָתוּם עַד הָאָרֶץ, הָכָא דְּכָל הַמְּחִצָּה הוּא בְּשִׁפּוּעַ, וְאֹהֶל בְּשִׁפּוּעַ לָאו אֹהֶל הוּא, בָּעִינַן עַל כָּל פָּנִים שֶׁהַטֶּפַח הָרִאשׁוֹן יִהְיֶה עוֹמֵד זָקוּף עַל יְדֵי בִּנְיָן וְלֹא עַל יְדֵי לָבוּד:

(כד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י): **(כה)** עַיֵּן בְּרַ״ן (ט: ד״ה גמ׳ אביי) וּבֵאוּר הַגְּרָ״א:

א (א) **וַאֲפִלּוּ הוּא סְכָךְ פָּסוּל מִדְּרַבָּנָן,** וּרְאָיָה מִדַּף (י״ד עַמּוּד ב׳) כְּגוֹן דְּאַנְּחָהּ (לְנֶסֶר רָחָב אַרְבָּעָה טְפָחִים) אַפּוּמָא דִּמְטַלַּלְתָּא וְכוּ׳: **(ג)** כְּדִלְקַמָּן בְּסָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״ה: **(ג)** רַשִׁ״י (יז: ד״ה באמצע): **(ד)** הָרַאֲבַ״ד (הו״ד בר״ן) וְהָרַ״ן (ח: ד״ה ולענין): **(ה)** חַיֵּי אָדָם (כלל קמו סכ״א): **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּבַ״ח (ס״ב) בְּשֵׁם הָרַ״ן (ב. ד״ה בנה): **(ז)** טַ״ז (סק״א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב), וְהִסְכִּימוּ לְדַעַת הַטּוּר: **(ח)** פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״א), וְכֵן הִסְכִּים בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ב) לְהָקֵל: **(ט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). **וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן פְּסוּל אַרְבָּעָה טְפָחִים בְּאֶמְצַע הַסֻּכָּה הַדִּין כֵּן, שֶׁאִם עוֹמֵד בְּשִׁפּוּעַ וְיֵשׁ בְּמִשְׁכּוֹ אַרְבָּעָה טְפָחִים וְאֵין תּוֹפֵס בַּסֻּכָּה אַרְבָּעָה טְפָחִים, שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵל** [בִּכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק״ד) בְּשֵׁם אֵלִיָּה רַבָּה (סק״א)]:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah